

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal
Voorzitter

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Datum 26 oktober 2023
Onderdeel Afdeling Kwaliteitontwikkeling, advisering en toetsing
Ons kenmerk PaG/KOAT/19455
Uw kenmerk 4747055
Onderwerp Advies over het Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Geachte (...),

Bij brief van 28 augustus 2023 heeft u namens de minister voor Rechtsbescherming het College van procureurs-generaal gevraagd te adviseren over de algemene maatregel van bestuur inhoudende het Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024. Het College is positief over de keuze om de aanwijzing van Halt-feiten te actualiseren en in overeenstemming te brengen met de huidige praktijk. Het College onderschrijft de hoofdlijnen van het voorstel, waaronder de uitbreiding van het aantal delicten waarvoor een opsporingsambtenaar zelfstandig een Halt-afdoening kan aanbieden en het opnemen van een aantal delicten waarbij na toestemming van de officier van justitie een Halt-afdoening kan worden aangeboden. In dit consultatieadvies wordt over een enkel onderdeel nog een opmerking gemaakt. Ook wordt een inschatting gemaakt van de uitvoeringsconsequenties van dit Besluit voor het openbaar ministerie.

In artikel 2 lid 2 en 3 wordt een nieuwe recidiveregeling geïntroduceerd. In de voorbereiding op dit Besluit is met het openbaar ministerie gesproken over het nieuwe uitgangspunt dat een Halt-afdoening ten hoogste twee keer kan worden aangeboden. Dit uitgangspunt is vastgelegd in lid 2. Het uitgangspunt wordt onderschreven door het College. Dat geldt ook voor de mogelijkheid om slechts één keer een Halt-afdoening aan te bieden bij een overtreding van de Leerplichtwet 1969 (artikel 2 lid 3 onder b). Er zijn wat aarzelingen over het verbod in het Besluit om niet een tweede keer een Halt-afdoening te mogen aangeboden voor een misdrijf (artikel 2 lid 3 onder a). Het is voor het College op basis van de nota van toelichting niet duidelijk waarom in het uiteindelijke Besluit is gekozen voor deze uitzondering. In de nota van toelichting staat alleen dat het

niet passend wordt geacht om een Halt-afdoening aan te bieden voor een misdrijf als er al eerder een misdrijf is gepleegd. Het College acht het plegen van een tweede misdrijf wel een contra-indicatie voor het aanbieden van een Halt-afdoening, maar vindt een verbod daarop te absoluut. Er zijn gevallen denkbaar waarbij het aanbieden van een tweede Halt-afdoening voor een misdrijf wel passend kan worden geacht, zoals bijvoorbeeld bij een diefstal van een lippenstift een jaar na de eerste Halt-afdoening voor vernieling vanwege graffiti. Het College verzoekt daarom om het Besluit aan te passen om het nogmaals aanbieden van een Halt-afdoening voor een misdrijf mogelijk te maken. In de nota van toelichting zou kunnen worden benoemd dat een tweede misdrijf een contra-indicatie is voor het aanbieden van een Halt-afdoening. Ook in OM-beleid zal deze contra-indicatie worden vastgelegd.

Een aanvullende opmerking over de recidiveregeling heeft betrekking op de toelichting bij het Besluit. Daarin staat onder '2. Uitbreiding delictenlijst verwijzing door opsporingsambtenaar' op p. 5 een passage over welk soort delicten zich het meest lenen voor een Halt-afdoening. Onder meer staat daar dat een hoog risico op recidive een contra-indicatie kan vormen voor een Halt-verwijzing. Het College kan zich hier niet in vinden. Uitgangspunt bij de afdoening van een strafbaar feit is dat de afdoening proportioneel en subsidiair behoort te zijn. Wordt een licht strafbaar feit gepleegd, dan hoort dat feit ook op een lichte wijze te worden afgedaan. Ook als er sprake is van een hoog recidiverisico. Een licht strafbaar feit mag niet tot een disproportioneel zware afdoening leiden omdat er sprake is van een hoog recidiverisico. Wordt vastgesteld dat er ten aanzien van de jeugdige pleger van een licht strafbaar feit een hoog recidiverisico is, dan zal dit op andere wijze moeten worden aangepakt, bijvoorbeeld door het starten van een beschermingsonderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming of door de jeugdige door te geleiden naar een sociaal wijkteam voor de inzet van jeugdhulp op vrijwillige basis. Het College adviseert daarom de aangehaalde opmerking over het hoog recidiverisico als contra-indicatie te schrappen of op zijn minst te nuanceren.

Artikel 3 bevat de opsomming van artikelen waarvoor de opsporingsambtenaar zelfstandig een Halt-afdoening mag aanbieden. Daarin staat onder 'o.' de mogelijkheid een Halt-afdoening aan te bieden voor het besturen van fiets onder invloed van alcohol of een andere stof die de rijvaardigheid kan verminderen (artikel 8 Wegenverkeerswet 1994). Daarbij wordt een uitzondering gemaakt voor fietsen met trapondersteuning. Het College vraagt zich waarom deze uitzondering wordt gemaakt. In de toelichting bij het Besluit staat slechts dat met deze beperking een Halt-afdoening 'passend wordt geacht', zonder nadere motivering. Opgemerkt wordt dat in Nederland in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van elektrische fietsen. Ook (of zelfs met name) door jeugdigen. Door de uitzondering kan bij de grote groep jongeren die op een elektrische fiets rijden

geen Halt-afdoening worden aangeboden voor de overtreding van artikel 8 WVV. De gevaarstelling van het rijden onder invloed op een elektrische fiets is gezien de snelheid waarmee wordt gefietst niet veel groter dan het rijden onder invloed op bijvoorbeeld een racefiets. De trapondersteuning van de elektrische fiets werkt in principe tot 25 kilometer per uur. Zo hard kan overigens ook worden gefietst op een stadsfiets zonder trapondersteuning. Bovendien is, anders dan bij bijvoorbeeld een bromfiets of speedpedelec, voor het gebruik van een elektrische fiets geen rijbewijs vereist. De elektrische fiets heeft dus over het algemeen geen andere status dan een fiets zonder trapondersteuning. Dit zou ook moeten gelden voor de mogelijkheid een Halt-afdoening aan te bieden. Het College verzoekt om het Besluit op dit punt aan te passen.

In artikel 4 met de opsomming van artikelen waarvoor na toestemming van de officier van justitie een Halt-afdoening mag worden aangeboden, wordt artikel 230 Sr niet genoemd. In artikel 230 Sr wordt strafbaar gesteld het valselijk opmaken of vervalsen van een getuigschrift van goed gedrag, bekwaamheid, armoede, gebreken of andere omstandigheden, of het gebruik maken van een vervalst getuigschrift. In artikel 4 wordt wel artikel 231 Sr genoemd. Artikel 231 Sr ziet op het valselijk opmaken of vervalsen van een reisdocument of het gebruik maken van een vals reisdocument. Het College acht in ieder geval het beschermde belang van beide strafbaarstellingen vergelijkbaar. In beide bepalingen gaat het om het vervalsen van officiële documenten of het gebruik maken daarvan. Daar komt bij dat het strafmaximum voor overtreding van artikel 230 Sr veel lager is dan de overtreding van artikel 231 Sr. Het ligt in de rede dat voor dit lichtere delict vergelijkbare afdoeningsmodaliteiten beschikbaar zijn als voor het zwaardere delict. Het College verzoekt daarom om artikel 230 Sr toe te voegen aan artikel 4 van het Besluit.

Uitvoeringsconsequenties

De onderstaande beschrijving geeft een overzicht van de werklastgevolgen voor het openbaar ministerie van het Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024.

- Incidentele gevolgen

In verband met de invoering van het Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024 zijn de navolgende incidentele gevolgen te onderscheiden: (a) opleidingskosten voor officieren van justitie en (b) de richtlijn en kader voor strafvordering jeugd en adolescenten zal moeten worden aangepast. De huidige inschatting is dat de incidentele kosten die hiermee gemoeid gaan binnen het budgettaire kader van het openbaar ministerie kunnen worden ingepast.

- Structurele gevolgen

Het College verwacht dat een tweetal wijzingen in het voorgenomen Besluit aanwijzing Halt-feiten 2024 invloed zal hebben op de hoeveelheid zaken waarin het openbaar ministerie een vervolgingsbeslissing moet nemen:

1. De opsporingsambtenaar krijgt met het voorgenomen Besluit de mogelijkheid om meer zaken rechtstreeks door te verwijzen naar Halt, eventueel nadat daarvoor toestemming is verleend door de officier van justitie. Indien van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt, wordt over de betreffende zaak geen proces-verbaal toegezonden aan de officier van justitie en behoeft het openbaar ministerie dus ook geen vervolgingsbeslissing in de zaak te nemen. Overigens is niet de verwachting dat hiermee een relevante werklastvermindering voor het openbaar ministerie zal worden gerealiseerd. Enerzijds omdat voor het grootste deel van de strafbare feiten die nu aan het Besluit worden toegevoegd geldt dat een verwijzing naar Halt in de praktijk reeds tot de mogelijkheden behoort. Anderzijds omdat een aangehouden minderjarige verdachte altijd wordt aangemeld bij ZSM en de zaak voorafgaand aan het besluit tot heenzending (en verwijzing naar Halt) met de officier van justitie wordt besproken.

Uitzondering op het voorgaande betreft het aanbieden van een Halt-afdoening voor de artikelen 107 en 110 van de Wegenverkeerswet 1994. Voor deze strafbare feiten is op dit moment nog geen verwijzing naar Halt mogelijk. Op basis van de resultaten van een pilot bij het arrondissementsparket Midden-Nederland, en met inachtneming van de aangescherpte recidiveregeling, gaat het openbaar ministerie er van uit dat circa 2000 tot 3000 van de overtredingen van artikel 107 en 110 Wegenverkeerswet 1994 onder de nieuwe regeling zelfstandig door de opsporingsambtenaar aan Halt worden aangeboden en niet langer bij parket CVOM instromen voor het nemen van een vervolgingsbeslissing.

2. In het voorgenomen Besluit wordt de recidiveregeling aangepast in de zin dat er maximaal twee keer een Haltafdoening kan worden aangeboden en voor misdrijven slechts een keer. De verwachting is dat als gevolg van deze aanscherping in de toekomst bij recidiverende verdachten minder zaken kunnen worden aangeboden aan Halt. Het openbaar ministerie zal in dergelijke situaties een vervolgingsbeslissing moeten nemen. Het openbaar ministerie beschikt helaas niet over gegevens met betrekking tot het aantal en het soort strafzaken dat thans ter afdoening aan Halt wordt aangeboden. Om die reden kan op dit moment helaas geen inschatting worden gemaakt van de toename in het aantal zaken waarin het openbaar ministerie een vervolgingsbeslissing moet nemen vanwege de aangescherpte recidiveregeling.

Datum 26 oktober 2023
Ons kenmerk PaG/KOAT/19455
Pagina 5/5

Hoogachtend,

M. Otte
procureur-generaal